

ČÍM SE PLATILO

OD VZNIKU ČESKOSLOVENSKA ?

Galerie nejen pro pamětníky

Prvními československými platidly byly

STÁTOVKY

v hodnotě

1,

5,

10,

20,

50,

100,

500,

1.000

a 5.000 korun.

PRVNÍ **BANKOVKY** ROKU 1919

PRVNÍ BANKOVKY ROKU 1919

PRVNÍ

BANKOVKY

ROKU 1919

Protectorátní koruna

Bankovka **25** Kčs

která platila od měnové reformy (1953) zhruba deset let.
Vytisknuta byla v Moskvě.

Bankovka **100** Kčs
platila od měnové reformy (1953) téměř do konce 60. let.

Vytištěna byla v Moskvě.

Takzvaná **státovka**,

kteřá platila po měnové reformě v roce 1953 jen pár let,
než bylo dáno do oběhu dostatečné množství mincí.

Bankovka **25** Kč
z let 1958 - 1971.

Autorem byl malíř Karel Svoboda.

Bankovka **10** Kčs z let 1961 - 1988.

Bankovky ze 60.let nosili občané Československa
v peněženkách přes čtvrt století.

Bankovka **50** Kčs z let 1965 - 1991.

I tato padesátikoruna platila přes čtvrt století.

Bankovka **100** Kčs z roku 1961.

Je rekordmanem a platila přes třicet let. Původně ji měla nahradit nová stokoruna s Klementem Gottwaldem, po pádu komunismu však byla prodloužena platnost staré stokoruny až do rozdělení Československa v únoru 1993.

V sedmdesátých letech obohatily české peněženky dvě nové bankovky.

Tato **dvacetikoruna** platila do roku 1991,
tedy zhruba dvacet let.

Pětistovka z roku 1971

byla v té době nejvyšší bankovkou,
a platila až do rozdělení Československa.
Tisícikoruna existovala až od poloviny 80.let.

Speciálním platidlem v socialistickém Československu byly
tuzexové bony.

Pokud občan získal zahraniční měnu (valu),
musel si je povinně vyměnit právě za bony.
Za ně pak mohl nakupovat ve speciálních prodejnách Tuzex
zahraniční nebo jiné nedostatkové či luxusní zboží.

Oficiálně měl jeden bon hodnotu jedné koruny.
Kdo ale neměl valuty, musel si je koupit od nelegálních překupníků -
veksláků za několikanásobek oficiálního kurzu.

Zcela nové bankovky začalo socialistické Československo vydávat až od poloviny 80. let.

Jako první přišla na řadu do té doby neexistující tisícovka. Lidový název "Smetana" se ujal rychle.

Barevné bankovky od Albína Brunovského prijali obyvatelé tehdy šedivého Československa většinou s nadšením. Brunovský měl ale smůlu. Jím navržené bankovky platily necelých deset let - jen do rozpadu Československa, respektive měnové odluky v únoru 1993.

Dvacetikoruna

platná v letech 1986-1993.

Brunovský byl autorem i nechvalně známé **stokoruny**
platné v letech 1986 - 1993.

V době, kdy se v Polsku, Maďarsku i SSSR už začalo veřejně hovořit
o zločinech stalinismu, si ČSSR dala "masového vraha" na bankovku.

V sérii bankovek od Albína Brunovského, které začaly platit od druhé poloviny 80. let, chyběla tato **pětistovka**.

Měla vyjít až v roce 1990, ale po pádu socialismu už to nestihla.

Padesátník

z konce 70. let,
platil až do rozpadu federace.

Tato **korunová mince** platila **37** let.

Přední strana se od roku 1957 prakticky nezměnila,
na rubu se už po pár letech měnil státní znak

(přijetí socialistické ústavy a vznik ČSSR v roce 1960).

Dvoukoruna

platná v letech 1972 až 1992.

Pětikoruna

platná v letech 1966 až 1992.

Současné české mince .

Haléře
ale už z peněženek postupně zmizely.

Dvacetikorunová bankovka
s Přemyslem Otakarem I.

Platila od vzniku samostatné České republiky do srpna 2008.
V současnosti už lze platit jen kovovou dvacetikorunou.

Původní slovenské motívy - z federálních bankovek

nahradyly po rozdělení republiky ž e n y :
Anežka česká a Božena Němcová.

Na zcela nové
dvoutisícové bankovce

se v roce 1996 objevila Ema Destinová.

Bankovka s nejvyšší nominální hodnotou.

ČNB nedávno představila "inovovanou" verzi s ještě lepšími bezpečnostními prvky.

Oldřich **Kulhánek**

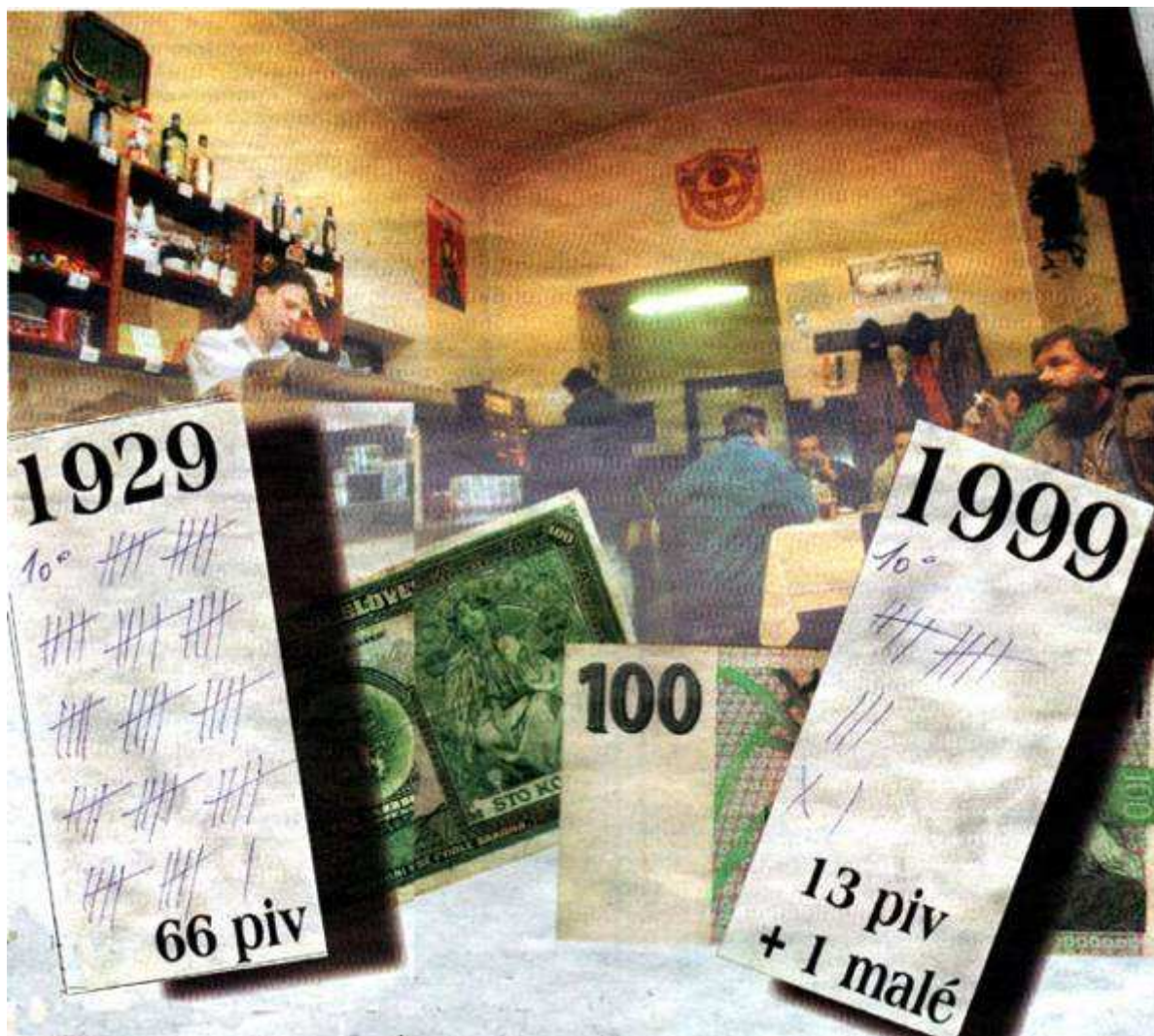
"otec" současných českých bankovek.

A podstatný dodatek :

Tak a to bylo krásné povídání o platidlech, ale za penízky se nakupuje a možná by nebylo od věci, si tu popravdě říct, kolik se těch korunek v různých létech vydělalo, ale taky jaká byla jejich kupní síla? Tedy co si člověk za ty koruny mohl koupit? A tak jako pamětník, jsem si dovolil tento dokument z ověřených pramenů doplnit. Ono bychom si tu měli bez okecávání ukázat, jak to šlo s korunkami a jejich cenou, postupně dolů a je na vás, abyste posoudili dnešní stav.

Doplnil s pokorou k faktům, fhmb.

Tak prosím na další stránku: něco povídání o naší stokoruně,

Šest ale také čtyřicet bochníků chleba - i to je historie stokoruny

Stovka, kilo, stovák, Hradčany, Gottwald. Kolik jen měla stokoruna jmen. A ještě více hodnot. Že je to nelogické, že je stokoruna pořád bankovka s jednou jedničkou a dvěma nulami? Pochopitelně. Ale velmi se v průběhu tohoto století lišilo množství věcí, které se za ni dalo pořídit, stejně jako doba potřebná k tomu, aby si na ni člověk vydělal.

Za první republiky byla podle pouhého pohledu na cenovky láce. Stokoruna, ozdobená kresbami Alfonse Muchy, stačila na několik dní i notorikovi - dala se totiž proměnit v šedesát šest piv. To zelený Karel IV z pera Oldřicha Kulhánka umožní nyní přinést domů z obchodu ani ne čtrnáct lahvových. Podobné je to třeba u lazebníků. Zatímco před sedmdesáti lety ostříhal pánský holič pětadvacet hlav, nyní jen dvě a půl.

Ovšem to je jedna část pravdy. Druhá byla pro prvorepublikové občany smutnější - aby si vydělali sto korun, museli pracovat dvacet hodin. Nyní v průměru stačí pobýt v práci hodinu a půl. Samostatnou kapitolou byly roky budování socialismu. Po měnové reformě v roce 1953 se během několika let ceny usadily a takřka se neměnily až do roku přes třicet let. To takový zelený Klement Gottwald o sobě říci nemůže. Na bankovkách

vydržel na přelomu let 1989 a 1990 jen patnáct měsíců. To naše současná (r.2011) stokoruna se zatím drží...

TAK TEDY O STOKORUNÁCH V DEVÍTI DESETELETÍCH A CO JSTE SI ZA NĚ MOHLI KOUPIŤ OD ROKU 1921 DO ROKU 1999 ROK 1921

V roce **1921** si například kancelářský úředník vydělal mezi čtyřmi až sedmi tisíci korunami za rok, vyšší úředník okolo dvaceti tisíc korun. Na jednu stokorunu tedy níže postavený musel pracovat v průměru 45 hodin, lépe placený kolega necelých třináct hodin.

Rok 1921

Zboží	cena v korunách	kolik se dalo koupit za 100 korun
Mléko (l)	3,30	30 litrů
Vejce (kus)	1,20	83 vajec
Máslo (kg)	48,80	osm čtvrtek
Pivo 10 (0,5 l)	1,60	62 půllitrů
Hovězí zadní (kg)	15,95	6,3 kilogramu
Pánské boty	216,20	necelá polovina bot
Vstupenka do divadla	10	10 představení
Střihání pánských vlasů	4	25 návštěv u holiče

ROK 1929

V roce 1929 museli dělníci na jednu stovku pracovat zhruba 19 hodin. Například řemeslník si vydělal okolo 270 korun týdně, dělnice v tabákovém průmyslu za stejný čas zhruba o sto korun méně.

Rok 1929

Zboží	cena v korunách	kolik se dalo koupit za 100 korun
Chléb (kg)	2,90	34 bochníků
Mléko (l)	2,05	48,8 litru
Vejsce (kus)	0,90	111 vajec
Máslo (kg)	26,70	necelých patnáct čtvrtek
Pivo 10 (0,5 l)	1,50	66 půllitrů
Hovězí zadní (kg)	15,50	6,5 kilogramu
Pánské boty	105	téměř jedny boty
Průměrné předplatné novin (měsíc)	13	sedm měsíců a 21 dní
Vstupenka do divadla	10	10 představení
Střihání pánských vlasů	4	25 návštěv u holiče
Elektrina (kWh)	3,45	29 kWh
Měsíční nájem (2 pokoje a kuchyň)	218	čtrnáct dní

Rok 1939

V roce **1939** činila průměrná hodinová mzda od 2,35 do 5 korun. Vyšší platy pobírali například zaměstnaní v chemickém, nižší naopak v textilním průmyslu. Na stokorunu bylo třeba pracovat přibližně 27 hodin.

Rok 1939

Zboží	cena v korunách	kolik se dalo koupit za 100 korun
Chléb (kg)	2,25	44 bochníků
Mléko (l)	1,60	62,5 litru
Vejce (kus)	0,70	142 vajec
Máslo (kg)	21,50	necelých devatenáct čtvrtek
Pivo 10 (0,5 l)	1,45	69 půllitrů
Hovězí zadní (kg)	14,40	necelých 7 kilogramů
Pánské boty	89	jedny boty
Průměrné předplatné novin (měsíc)	14	7 měsíců 3 dny
Vstupenka do divadla	10	10 představení
Střihání pánských vlasů	4	25 návštěv u holiče
Jízdenka na osobní vlak (20 km)	5	20 jízdenek
Měsíční nájem (2 pokoje a kuchyň)	417	sedm dní

Rok 1949

Zaměstnanci, kromě pracujících v zemědělství, si v roce **1949** vydělali průměrně 870 korun za měsíc. Na jednu storkorunu tedy museli pracovat zhruba 24 hodin.

Rok 1949

Zboží	cena v korunách	kolik se pořídilo za 100 korun
Chléb (kg)	5	20 bochníků
Mléko (l)	4,45	22,5 litru
Veje (kus)	3	33 vajec
Máslo (kg)	80	pět čtvrtek
Pivo 10 (0,5 l)	3,20	o něco více než 31 půllitrů
Hovězí zadní (kg)	48	přes dva kilogramy
Pánské boty	458	jedna pětina bot
Průměrné předplatné novin (měsíc)*	30	tři měsíce a deset dní
Jízdenka na tramvaj**	2,50	40 jízdenek
Vstupenka do divadla**	16,80	6 představení
Střihání pánských vlasů**	10,10	deset návštěv u holiče
Jízdenka na osobní vlak (20 km)**	17	5,9 jízdenek
Elektřina (kWh)	4,05	24,7 kWh
Poštovné za dopis*	2,50	40 známek

Poznámka: *1947, **1948

Rok
1959

V roce 1959 se průměrná roční mzda pohybovala okolo devíti tisíc korun. Pracovní měsíc měl více než 200 hodin, neboť se chodilo do práce i v sobotu. To znamená, že na jednu stokorunu bylo třeba pracovat zhruba 28 hodin.

Rok 1959

Zboží	cena v korunách	kolik se dalo koupit za 100 korun
Chléb (kg)	2,60	38 bochníků
Mléko (l)	1,80	55,6 litru
Vejce (kus)	0,90	111 vajec
Máslo (kg)	38	zhruba deset čtvrtek
Pivo 10 (0,5 l)	1,40	více než 71 půllitrů
Hovězí zadní (kg)	24	přes čtyři kilogramy
Pánské boty	176	šest desetin bot
Průměrné předplatné novin (měsíc)	8	jeden rok a půl měsíce
Vstupenka do kina	4	25 lístků
Střihání pánských vlasů	2	50 návštěv u holiče
Elektřina (kWh)	0,80	125 kWh
Auto Škoda 440 de Luxe	28 500	čtyři tisíce aut
Poštovné za dopis	0,60	166 známek
Benzin Normál (l)	4	25 litrů

Rok 1969

V roce **1969** se pracovalo na jednu stokorunu třináct a půl hodiny. Za rok si totiž zaměstnanci v průměru vydělali okolo šestnácti tisíc korun, tedy zhruba třináct set korun za měsíc, ve kterém odpracovali v průměru 187 hodin.

Průměrná hodinová mzda v roce **1979** činila 11,50 koruny. Na jednu stokorunu se tedy muselo pracovat necelých devět hodin.

Rok 1969

Zboží	cena v korunách	kolik se dalo koupit za 100 korun
Chléb (kg)	2,60	38 bochníků
Mléko (l)	1,90	52,6 litru
Vejce (kus)	1	100 vajec
Máslo (kg)	40	deset čtvrtek
Pivo 10 (0,5 l)	1,70	necelých 59 půllitrů
Hovězí zadní (kg)	29	téměř tři a půl kilogramu
Pánské boty	170	šest desetin bot
Průměrné předplatné novin (měsíc)	12,70	necelých osm měsíců
Vstupenka do kina	4	25 lístků
Střihání pánských vlasů	5,10	20 návštěv u holiče
Jízdenka na osobní vlak (100 km)	14	7 jízdenek
Elektřina (kWh)	0,7	142,9 kWh
Auto Škoda 100	55 500	dvě tisíce auta
Televizor	3950	tři setiny televizoru
Poštovné za dopis	0,60	166 známek
Benzin Normál (l)	2,10	necelých 48 litrů

ROK 1979

Rok 1979

Zboží	cena v korunách	kolik se dalo koupit za 100 korun
Chléb (kg)	2,60	38 bochníků
Mléko (l)	1,90	necelé 53 litry
Vejce (kus)	1	100 vajec
Máslo (kg)	40	deset čtvrtek másla
Pivo 10 (0,5 l)	1,70	skoro 59 půllitrů
Hovězí zadní (kg)	29	téměř tři a půl kilogramu
Pánské boty	267	čtyři desetiny bot
Průměrné předplatné novin (měsíc)	12,70	necelých osm měsíců
Vstupenka do kina	4	25 lístků
Stříhání pánských vlasů	5	20 návštěv u holiče
Jízdenka na osobní vlak (100 km)	14	7 jízdenek
Elektřina (kWh)	1,05	95,2 kWh
Auto Škoda 105 Standard	52 000	dvě tisíce aut
Televizor	4200	dvě setiny televizoru
Poštovné za dopis	1	100 známek
Benzin Normál (l)	6	16,7 litru

Poznámka: přepočítání cen na množství zboží je orientační

Pramen: statistické ročenky, dobové zprávy

Stranu připravili Petr Orálek a Klára Drašnarová

Foto: MAFA - Martin Pinkas

Rok 1989

Na jednu stokorunu se v roce 1989 muselo strávit v práci asi šest hodin. Průměrný měsíční příjem totiž činil 3161 korun.

Rok 1989

Zboží	cena v korunách	kolik se dalo koupit za 100 korun
Chléb (kg)	4,40	22 bochníků
Mléko (l)	2	50 litrů
Vejce (kus)	1,20	83 vajec
Máslo (kg)	40	deset čtvrtek másla
Pivo 10 (0,5 l)	2,50	40 půllitrů
Hovězí zadní (kg)	46	o něco více než dva kilogramy
Pánské boty	347	tři desetiny bot
Průměrné předplatné novin (měsíc)	12,70	necelých osm měsíců
Vstupenka do kina	10	10 lístků
Střihání pánských vlasů	7	čtrnáct návštěv u holiče
Elektřina (kWh)	1,05	95,2 kWh
Auto Škoda Favorit 136 L	84 600	tisícina auta
Televizor barevný	13 000	osm tisícín televizoru
Poštovné za dopis	1	100 známek
Benzin Speciál (l)	8	12,5 litru

Rok 1999

100

V roce 1999 musel člověk s příjmem 12 tisíc korun na jednu stokorunu pracovat zhruba jeden a půl hodiny.

Rok 1999

Zboží	cena v korunách	kolik se dalo koupit za 100 korun
Chléb (kg)	15,10	6 bochníků
Mléko (l)	11,70	8,5 litru
Vejce (kus)	2,15	46 vajec
Máslo (kg)	94,40	necelé čtyři čtvrtky
Pivo 10 (0,5 l)	7,40	13,5 půllitrů
Hovězí zadní (kg)	137,90	0,7 kilogramu
Pánské boty	1312,30	osm setin bot
Průměrné předplatné novin (měsíc)	186	předplatné na půl měsíce
Vstupenka do divadla*	96	jedno představení
Střihání pánských vlasů	37,48	dvě návštěvy holiče
Elektřina (kWh)	3,45	29 kWh
Auto Škoda Felicia 135 LX	229 805	čtyři desetitisíciny auta
Benzin Speciál (l)	22,30	4,5 litru

Poznámka: *rok 1998

Tak a takhle to bylo a nenechte si od nikoho nic nikdy nakecat a na rozloučenou jako perličku jeden jídelní lístek z mezinárodního hotelu IMPERIAL i z tehdejších cen a to byl hodně drahý hotel. Vše jsem se snažil poshánět z nevěrohodnějších pramenů, sám jsem tu dobu zažil. Váš fhmb

	Ředitel závoda s. Jan Danišák Ceny kalkulovala s. Slívková Ceny kontrolovala s. Karábová Jídla pro vás připravil s. Budík s kolektivem KSP kuchyně
INTERHOTEL <i>Imperial</i>	
Dne 25. ledna 1978	
II. CENOVÁ SKUPINA	
DENNÍ LÍSTEK CARTE DU JOUR	
<u>Polévky:</u>	Hovězí s masem a nudlemi 1.50 Hovězí se solaničovým svižkem 1.40 Bramborová s paprikou 1.70
<u>Ryby:</u>	150 Kapr se smotanou a koprem, brambor 14.90 150 Kapr na kvaš, brambor 10.20 150 Kapr smažený, bramborový salát s majonézou (150gr), citron 13.20
<u>Drůbež:</u>	250 Kuře na špínech, ryže 14.90 250 Kuře smažená, brambor n.m., třelňový knedlík 19.80 200 Kachna pečená, bramborový knedlík, kyselá zeli 13.90
<u>Dětské jídlo:</u>	Omáčka se špenátem, brambor n.m. 10.40 Knedlíky s vejci, okurka 7.20
<u>Zdravotní jídlo:</u>	100 Teletí kůže prořezaná mrkví, brambor 12.20 100 Teplá dužka, brambor n.m. 11.50
<u>Speciální ČERVENÝ</u>	200 Vepřové šebírko INTERHOTEL 18.40
<u>Speciální ZÁVODUŠ</u>	150 Jizerský drak, opékaný brambor 16.80
<u>Hovězí jídlo:</u>	100 Hovězí maso važené (přední), koprová omáčka, houskový knedlík 7.60 100 Beština na špínech, ryže 11.40 100 Svičková na smotaně, houskový knedlík 9.80 100 Dušená telecí s hráškem, brambor 9.20 100 Vepřové říste, okurka 8.70 150 Vepřové pečené, houskový knedlík, kyselá zeli 11.40 150 Podještědský hrabec, bramborový knedlík, kyselá zeli 14.70 100 Špikovaná hovězí játra, ryže 6.20 85 Jaternicevý projt, brambor, kyselá zeli 6.70
<u>Speciální jídlo:</u>	Újrová specialita, brambor n.m., červená řepa 12.40 Smažený vjř, brambor n.m., tatarská omáčka 10.20
<u>Jídla na objednávku:</u>	150 Beština ČEKA, hrncečky 18.30 150 Vodňanská reština, opékaný brambor, tatarská omáčka 17.40 150 Smažený steak na špínech, brambor 18.70 150 Smažené vepřové šebírko, bramborový salát s majonézou (150gr), citron 14.80
<u>Kuchedáčky:</u>	Surové včelíčky 3.10 Fahčinky s čokoládou a šlehačkou 4.10 Zavrlinový pohár INTERHOTEL 9.10 Zavrlinový pohár IMPERIAL 12.90